

Zpráva o případech, v nichž nebylo dosaženo nápravy ani postupem podle § 20 zákona o veřejném ochránci práv

Podle ustanovení § 24 odst. 1 písm. b) zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, informuji Poslaneckou sněmovnu Parlamentu České republiky o případech, v nichž se mi nepodařilo dosáhnout dostatečných opatření k nápravě ani cestou vyrozumění nadřízeného úřadu či vlády nebo informováním veřejnosti o zjištěných ze šetření podle § 20 zákona o veřejném ochránci práv.

A. Vyrozumění vládě o nezákoně správní praxi Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže spojené s doporučením zrušit § 259 zákona o zadávání veřejných zakázek (sp. zn. [34/2017/SZD](#))¹

Podle § 259 zákona o zadávání veřejných zakázek podléhá podání podnětu Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) k zahájení řízení z moci úřední poplatku 10 000 Kč (od října 2016).

Z podrobného šetření zástupce ochránkyně (sp. zn. [1914/2017/VOP](#))² vyplynulo, že ÚOHS na podněty, za něž podatelé nezaplatili poplatek, nejen neodpovídal, ale s informacemi, které takto získal, nedělal vůbec nic. Od října 2016 do března 2018 dokonce nevyvíjel ani žádnou vlastní kontrolní činnost v oblasti veřejných zakázek, a později jen v řádu jednotek za kalendářní čtvrtletí. Ani pro případ úhrady poplatku ÚOHS zásadně neodůvodňoval svá vyrozumění podatelům o tom, jak naložil s jejich podnětem, ani když o to podatel výslovně požádal. S výjimkou orgánů činných v trestním řízení nadto ÚOHS vyžadoval zaplacení poplatku rovněž od orgánů veřejné správy, které předáním svého kontrolního zjištění nebo oznámením přestupku plnily svou zákonnou povinnost.

ÚOHS je povinen seznámit se s každým podnětem. Vyplyne-li z něj důvodné podezření na porušení zákona o zadávání veřejných zakázek, musí vykonat dozor (kontrolu, zahájit správní řízení) bez ohledu na to, kdo podnět podal a zda uhradil poplatek. Pokud podatel podnětu poplatek zaplatil, musí ÚOHS přesvědčivě zdůvodnit, proč dále nekoná. Ustanovení § 259 zákona o zadávání veřejných zakázek se nepoužije pro úřední postupy se speciálním režimem (např. předání věci podle trestního řádu, opatření k nápravě podle zákona o finanční kontrole nebo oznámení o přestupku podle zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich).

Opatření, která ÚOHS přislíbil přijmout, byla zjevně nedostatečná a netransparentní, proto jsem o nezákoně správní praxi vyrozuměla vládu. Protože ani ústavně konformní výklad § 259 zákona o zadávání veřejných zakázek nemůže odstranit všechny související problémy, požádala jsem současně vládu, aby ministryni pro místní rozvoj uložila ve spolupráci s ministryní financí zpracovat a předložit vládě návrh zákona, který bez náhrady zruší § 259 o zadávání veřejných zakázek, a to do 31. května 2019.

1 [Vyrozumění vládě s doporučením ke změně právní úpravy, tisková zpráva.](#)

2 [Zpráva o šetření, závěrečné stanovisko.](#)

Vláda materiál projednala 13. května 2019 a navržené usnesení [nepřijala](#).

Zrušení § 259 zákona o zadávání veřejných zakázek jsem podpořila v řízení před Ústavním soudem (sp. zn. [24/2019/SZD](#), sp. zn. Pl. ÚS 7/19).

B. Průtahy v odvolacích řízeních v silniční agendě na Krajském úřadu Středočeského kraje (sp. zn. [3855/2016/VOP](#))³

Stěžovatelka se domáhala odstranění plotu z účelové komunikace. Krajský úřad Středočeského kraje rozhodl až po roce a půl, přestože **zákonná lhůta k vydání rozhodnutí činí 30 dnů a prodlužuje se až o 30 dní**, pokud je třeba nařídit ústní jednání, provést místní šetření nebo jde o zvláště složitý případ.

Tento případ mnohonásobného překročení zákonné lhůty k vydání rozhodnutí nebyl ojedinělý, podobné průtahy u odvolání v silniční správní agendě jsou na tomto krajském úřadu běžné. V průběhu šetření evidoval krajský úřad více než 100 průtahových nevyřízených spisů v odvolacích řízeních a jejich počet v průběhu šetření vzrostl.

Krajský úřad sice své pochybení uznal, vyčlenil pracovníky, kteří se této agendě budou věnovat, avšak průtahových spisů za celou dobu šetření nebylo a úřad nedisponuje jasnou koncepcí, jak tuto situaci v rozumné době účinně řešit. Posun nepřineslo ani vyrozumění Ministerstva dopravy a zveřejnění případu.

C. Stavební úřad řádně neposoudil, zda je provozovaná sportovní střelnice povolena (sp. zn. [3818/2018/VOP](#))⁴

Stěžovatel si opakovaně bezúspěšně stěžoval na nepovolenou a nepovoleně užívanou střelnici a obtěžující hluk spojený s jejím provozem. Šetření ukázalo, že se stavební úřad Městského úřadu Králův Dvůr dosud řádně nezabýval legálností střelnice - neposoudil, zda střelnice je (byla) povolena a dotčené pozemky lze k tomuto účelu užívat. Nejistil tedy řádně skutkový stav věci.

Stavba musí být prováděna a užívána v souladu s rozhodnutím nebo jiným opatřením stavebního úřadu. U existujících povolených staveb, u nichž se doklady nedochovaly nebo nejsou v náležitém stavu, stavební úřad ověří dokumentaci skutečného provedení stavby. Nejprve však musí posoudit dostupné důkazy o povolení stavby. Pokud stavba nikdy nebyla povolena, musí stavební úřad zahájit řízení o odstranění stavby.

Po kontrolní prohlídce stavební úřad zahájil řízení o odstranění nově vybudované dřevěné stavby a oplocení v areálu střelnice. Nadále se však nezabýval legálností areálu střelnice. Proto zástupce ochránkyně stavebnímu úřadu doporučil, aby řádně posoudil, zda je areál střelnice povoleným záměrem v území. Pokud ne, měl vydat výzvu k bezodkladnému zákazu užívání střelnice a záměr projednat v řízení o odstranění stavby.

3 [Zpráva o šetření, závěrečné stanovisko, vyrozumění nadřízenému úřadu, tisková zpráva.](#)

4 [Zpráva o šetření, závěrečné stanovisko, vyrozumění nadřízenému úřadu.](#)

Stavební úřad sdělil, že tehdejší stavební úřad v roce 1956 na střelnici povolil dřevěnou budovu, a tím povolil i provoz (užívání) střelnice. Současně uznal, že se taková stavba v lokalitě nenachází. Neobjasnil, zda rozhodnutím z roku 1956 bylo povoleno využití pozemků za účelem střelnice, ani to, zda zánikem dřevěné budovy povolené v roce 1956 nezanikla střelnice.

Nápravu nezjednal ani Krajský úřad Středočeského kraje, na nějž se zástupce ochránkyň obrátil.

D. Stavební úřad nečinně přihlížel rozsáhlým zemním pracím a nepovolenému kácení dřevin kvůli sportovní střelnici (sp. zn. [4545/2018/VOP](#) a [5580/2018/VOP](#))⁵

Občané obce Hradčany-Kobeřice upozorňovali na nečinnost stavebního úřadu v Prostějově, který nereagoval na rozsáhlé terénní úpravy v nezastavěném území obce. Stavebník prováděl zemní práce, vybudoval několik valů, bez povolení pokácel několik zdravých, vzrostlých stromů, a to i na cizích pozemcích. Stěžovatelé se domnívali, že buduje sportovní střelnici.

Stavební úřad nekonal, přesvědčen, že činnost stavebníka nemusí projednávat, přestože se nezabýval základními otázkami, jako je rozsah terénních úprav, lokalita a účel provedených zemních prací včetně vybudování valů.

Stavební úřad musí posoudit, zda jsou provedené zemní práce stavebním záměrem, resp. terénními úpravami, které podléhají projednání podle stavebního zákona. Za terénní úpravy se považují mj. takové zemní práce a změny terénu, jimiž se podstatně mění vzhled prostředí nebo odtokové poměry. Násypy, navážky či úpravy pozemků pro zřízení hřišť či sportovišť stavební zákon označuje za možné terénní úpravy.

Zástupce ochránkyň stavebnímu úřadu vytkl, že nezjistil úplný skutkový stav. Jako opatření k nápravě navrhl, aby stavební úřad zrušil své sdělení, že terénní úpravy nepodléhají projednání podle stavebního zákona, a následně posoudil zákonnost terénních úprav. Kdyby zjistil, že jde o nepovolené terénní úpravy, měl vydat výzvu k bezodkladnému zákazu jejich užívání a terénní úpravy projednat v řízení o odstranění stavby.

Stavební úřad bez dalšího setrval na svém názoru, že předmětné zemní práce nejsou terénními úpravami podle stavebního zákona. Proto zástupce ochránkyň vyrozuměl nadřízený Krajský úřad Olomouckého kraje a informoval veřejnost.

E. Stavební úřad přes zjištěné riziko poškození historicky cenných staveb nevyváhal splnění svých rozhodnutí (sp. zn. [4583/2017/VOP](#))⁶

Stavebník v dubnu 2016 bez povolení vykopal a odtěžil množství zeminy v bezprostřední blízkosti vinného sklepa stěžovatele. Stěžovatel poukazoval na porušení valené klenby

5 [Zpráva o šetření, závěrečné stanovisko, vyrozumění nadřízenému úřadu, tisková zpráva.](#)

6 [Zpráva o šetření, závěrečné stanovisko, vyrozumění úřadu o zveřejnění případu, tisková zpráva.](#)

ve sklepní části historicky cenných, více než 200 let starých, vinných sklepů, jimž tak hrozilo zničení.

Stavební úřad ve Valticích stavebníkovi nařídil provést nutné zabezpečovací práce do 15. prosince 2016. Ten pouze provizorně zastřešil a oplotil část stavby. Stavební úřad přesto nepřistoupil k nucenému výkonu svého rozhodnutí. Stavebník také přes vydaný zákaz stavbu dál užíval. Uložené pokuty zaplatil, ale v jednání pokračoval, na což již stavební úřad nereagoval. Stavební úřad také přerušil řízení o dodatečném povolení stavby. Krajský úřad vydal tři příkazy k odstranění nečinnosti stavebního úřadu. V dubnu 2018 stavební úřad podal soudnímu exekutorovi návrh na výkon svého rozhodnutí o nařízení nutných zabezpečovacích prací. Exekutor ho v srpnu zamítl. Stavebník nedoložil podklady potřebné pro dodatečné povolení stavby, proto stavební úřad řízení zastavil. Stěžovatel i stavebník pak vyjádřili výhrady k vydanému rozhodnutí o nařízení provedení nutných zabezpečovacích prací. Stavební úřad i město zpochybnily jeho vykonatelnost.

Pokud stavba svým technickým stavem ohrožuje zdraví a životy osob nebo zvířat, nařídí stavební úřad vlastníku stavby provedení nutných zabezpečovacích prací, není-li nutné stavbu neodkladně odstranit. Pokud stavebník nesplní povinnost uloženou vykonatelným rozhodnutím stavebního úřadu, musí stavební úřad splnění rozhodnutí vymoci – sám nebo prostřednictvím soudního exekutora. Zástupce ochránkyně proto v závěrečném stanovisku navrhl, aby stavební úřad ve Valticích přikročil k nucenému výkonu svého rozhodnutí a dokončil řízení o odstranění stavby.

V únoru 2019 stěžovatel upozornil na zhoršení situace - z nepovoleného výkopu pronikala do historického sklepa stropem voda. Protože ani tehdy stavební úřad nekonal, zástupce ochránkyně případ zveřejnil (vyrozumění nadřízeného úřadu by nic nepřineslo). Stavební úřad pak znova nařídil provedení nutných zabezpečovacích prací a stavebník nad sklep nasypal zeminu.

F. **Věznice nepovažuje za blízké osoby spoluvězně sdílející 12 let jednu celu (sp. zn. 5353/2018/VOP)⁷**

Stěžovatel vykonával trest odnětí svobody po dobu 12 let ve stejné věznici s jiným odsouzeným, po několik let dokonce ve stejné cele. Po propuštění stěžovatel někdejšímu spoluvězni prakticky denně psal a poslal mu několik balíčků. Domluvili se také, že spolu budou v budoucnu bydlet. Přesto ředitel Věznice Mírov odmítl uznat stěžovatele za osobu blízkou, na jejíž návštěvu má odsouzený právo a již také může telefonovat. Návštěvu ani telefonát nepovolil, protože stěžovatele nepovažuje ani za osobu, která by na odsouzeného mohla mít pozitivní výchovný vliv.

Odsouzený má právo přijímat v čase určeném ředitelem věznice návštěvy blízkých osob na dobu 3 hodin během jednoho kalendářního měsíce. V zájmu nápravy odsouzeného lze odsouzenému povolit návštěvu jiných než blízkých osob. Osoba blízká je příbuzný v řadě přímé, sourozenec a manžel nebo partner; jiné osoby v rodinném nebo obdobném poměru se pokládají za blízké, pokud by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně

⁷ [Zpráva o šetření, závěrečné stanovisko, vyrozumění nadřízenému úřadu.](#)

pocítovala jako újmu vlastní. Odsouzení vykonávající společně po několik let trest odnětí svobody, dokonce ve stejné cele, by za dalších okolností (např. častá korespondence, zasílání balíčků, hmotná podpora, plánované společné bydlení) měli být posouzeni jako osoby blízké pro účely telefonického kontaktu a návštěv ve věznici.

Protože ředitel Věznice Mírov nepřijal opatření k nápravě, navrhla jsem v závěrečném stanovisku, aby bez dalšího vyhověl případné žádosti odsouzeného o povolení telefonického kontaktu se stěžovatelem a jeho návštěvu. Ředitel věznice přistoupil na telefonáty, nikoliv na návštěvy. Proto jsem o nápravu požádala tehdejšího ministra spravedlnosti. Současná ministryně spravedlnosti Mgr. Marie Benešová však postup ředitele Věznice Mírov podpořila.

Brno 5. srpna 2019

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.
veřejná ochránkyně práv